

Poëzie en de geur van de hemel

De Geur van de Hemel. Zo heet het programma waarmee vijf dichters al tweeënehalf jaar rond reizen langs diverse podia, maar vooral langs bejaarden- en verzorgingshuizen. Omdat poëzie gaat over communicatie met het gevoel, met de ziel.

MEERSSEN
DOOR GUUS URLINGS

De geur van pas gemaaid gras. Van peren die liggen te rijpen. De weeë lucht van pluimvee op een stoffig erf, de stank van rottend vlas die opstijgt uit een waterwiel, de geur van gekookte kippenveren – scène: in de keuken plukt moeder een kip die ze eerst in heet water heeft gedompeld zodat de veren gemakkelijker loslaten – en de geur van de eerste regendruppels op een zandpad. Een van de sterkste herinneringen die een mens kan hebben is die aan geuren, zegt dichteres Emma Crebolder. „Dat zijn herinneringen die diep in je hersenstam zijn opgeslagen.”

Geen wonder dat geuren een hoofdrol spelen in het project dat – niet voor niets, dus – *De Geur van de Hemel* heet. Vijf dichters – Emma Crebolder, Kreek Daey Ouwens, Annelie David, Theo Rikken en Carina van der Walt – reizen er al tweeën-half jaar mee langs diverse podia,

maar vooral langs bejaarden- en verzorgingshuizen.

Ze presenteren een programma met gedichten en liedjes. Een programma dat vooral leunt op herinneringen. Van de dichters zelf, maar zeker ook van hun publiek.

Kreek Daey Ouwens: „Wat in mijn werk sterk speelt, is de kindertijd. Herinneringen uit die tijd blijven je hele leven kleuren. Het idee is dat je juist oudere mensen langs deze weg terugbrengt naar waar ze ooit vandaan kwamen, naar wat ze ooit waren.” Crebolder: „Het is een manier om ouderen te eren, te laten merken dat je respect hebt voor hun persoon, dat ze meetellen, gezien worden. Poëzie is dé manier om contact te leggen. Met poëzie communiceer je vóór je begrijpt. Het is communicatie op het gevoel, met de ziel.”

Vleesloze vrijdagen

De bewoners van verzorgingshuis Beukeloord in Meerssen – een dozijn van hen heeft zich in de krappe ruimte achter de boekenkasten in de hal verzameld om naar de dichters

te luisteren – bevestigen haar gelijk. Aandachtig luisterend, soms de blik op oneindig – verloren in hun eigen herinneringen? – veren ze op als er in de poëtische teksten een beeld voorbijkomt dat ze herkennen. Zoals het gebakerde kind – „Ja, dan wikkelden ze die *poete* helemaal in...” – of de geur van uiensaus, hét gerecht vroeger op de vleesloze vrijdagen. Of de geur van een warme pudding die afstaat te koelen op een vensterbank. Het zijn beelden die bij vrijwel iedere toehoorder een glimlach op het gezicht toveren. De dichters kregen subsidie van het VSB-Poëziefonds. Crebolder: „Omdat ze daar, net als wij, het idee hebben dat deze manier van poëzie de mensen opheft. Ieder mens heeft in het leven wel iets dat hij of zij altijd nog eens graag gezien of gehoord zou hebben, iets van waarde, iets van vroeger. Onze missie – als je dat grote woord mag gebruiken – is de mensen dat te vertellen, hen ertoe brengen om dat soort dingen samen met ons te laten herleven, herinneringen op te frissen. Zodat ze weer

volledig worden.”

Er klinkt een liedje. In het Zuid-Afrikaans, de moedertaal van Carina van der Walt. *Draai sy nek om, gooi hom in die sloot, trap op sy kop, dan is hy dood.* Een aantal oudere dames schrikt op. „Ooohhh!!!” Misverstand, zo blijkt. Ze dachten dat het over een kind ging, maar het slachtoffer in het liedje blijkt een gevaarlijke slang. Van der Walt: „Het liedje gaat over een moeder die haar kind voor die slang waarschuwt.”

Groot gezin

De dames halen opgelucht adem, barsten daarna in lachen uit. Moeders die kinderen waarschuwen, dát herkennen ze wel. „Wij waren thuis met een groot gezin. Negen kinderen”, leidt Theo Rikken een van zijn gedichten in. Hij wordt meteen onderbroken. „Oh, da’s niks... Wij waren met dertien”, roept een vrouw vanuit haar rolstoel. Gelach. Ook dát is herkenning.

Tevreden blikken Emma Crebolder en Kreek Daey Ouwens na afloop terug op de bijeenkomst, die – inclusief thee en koekjes – net geen uur geduurd heeft. „Zag je hoe de mensen opveren als er herinneringen voorbij kwamen die ze konden delen, hoe ze getriggerd werden door woorden, klanken? Nou, daar doen we het dus voor.”

Annelie David draagt haar poëzie voor tijdens een bijeenkomst met bewoners van verzorgingshuis Beukeloord in Meerssen. FOTO HARRY HEUTS